

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนเพื่อพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ กรณีศึกษาชุมชนบางชัน” กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางชัน จำนวน 3,678 คน จากนั้นทำการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ความคลาดเคลื่อน 5% โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane อ้างถึงใน สุวิมล ตีรกันันท์ (2546 : 164 – 173) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 360 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบสัดส่วนจากทุกหมู่บ้าน สามารถแบ่งกลุ่มประชากรได้ดังนี้

หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านเกาะจิก	485	48
หมู่ที่ 2 บ้านโรงไม้	1,159	114
หมู่ที่ 3 บ้านอิเทพ	496	48
หมู่ที่ 4 บ้านท่าขาย่าง	371	36
หมู่ที่ 5 บ้านนากุ้ง	430	42
หมู่ที่ 6 บ้านสีลำเทียน	737	72
รวม	3,678	360

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางชัน

จากนั้นทำการสุ่มแบบบังเอิญหรือตามสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป (Accidental or convenience sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย คำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ การเข้าร่วมอบรมความรู้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชายเลน และคำถามแบบเติมข้อความ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน เพื่อพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า (rating scale) โดยวัดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนของประชาชน 4 ประเด็น โดยใช้แนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1981 : 6) คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7 ข้อ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 8 ข้อ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการ 6 ข้อ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบเติมข้อความเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน

เกณฑ์การให้คะแนน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนเพื่อพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ ใน 4 ประเด็น คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีช่วงการวัดเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ

คะแนน	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
5	คะแนน	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4	คะแนน	มีส่วนร่วมมาก
3	คะแนน	มีส่วนร่วมปานกลาง
2	คะแนน	มีส่วนร่วมน้อย
1	คะแนน	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์น้ำหนักค่าเฉลี่ยของคะแนนโดยแบ่งเป็น 4 ระดับ โดยวิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{4} = 1.00$$

สามารถกำหนดเกณฑ์การแปลผล ระดับการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.00 – 2.00	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
2.01 – 3.00	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
3.01 – 4.00	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
4.01 – 5.00	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถามให้มีความถูกต้อง มีความสอดคล้องของคำถามในแต่ละข้อ เพื่อให้คำถามในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) ประชาชนในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 30 ชุด และนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha โดยใช้วิธีของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) และทำการปรับข้อความก่อนนำไปเก็บจริง ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของการมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.9446

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงข้อความเรียบร้อยแล้ว ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กำหนด จำนวน 360 คน จากประชาชนในพื้นที่บางชั้น 6 หมู่บ้าน โดยอบรมนักศึกษาที่เรียนในรายวิชา สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ให้มีความเข้าใจตรงกัน และให้นักศึกษาลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนในรายวิชาสถิติ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สามารถเก็บแบบสอบถามได้ครบ ร้อยละ 100.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การบรรยายข้อมูลทั่วไป ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การทดสอบสมมติฐาน ใช้ t - test และ One - Way ANOVA ในการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร